

[Erik Eriksen.]

rigtig igennem, men naaede dog lige at se, at Byggeomkostningerne for et Husmandsbrug er steget med mere end 2 000 Kr.; det er i det hele taget disse Etableringsomkostninger, der spiller meget stærkt ind, og Grunden er ikke den, at Landbruget skulde have haft saa forfærdelig gyldne Tider.

Det er min Opfattelse, at mange af disse Ting med større Fordel kan drøftes i et Udvalg, men det maa dog i hvert Fald staa fast — og det vil der vel ogsaa være Enighed om —, at det er en uomgængelig Nødvendighed, at Forholdene lægges saadan til Rette, at vi kan bevare den størst mulige Eksportproduktion paa disse Omraader. Men skal denne Eksportproduktion bevares, maa det være paa Vilkaar, der gør det muligt at fortsætte Produktionen.

Jeg tror ikke, at de Priser, der hidtil har været Tale om, er af en saadan Karakter, at Ministeren vil staa op og sige, at de har været urimelige — jeg mener *tværtimod*. Derfor er jeg ked af, at Ministeren tog det paa den Maade, som Tilfældet var. Med de Bemærkninger, jeg fremsatte, vilde jeg netop være venlig og give Udtryk for min Glæde over, at Ministeren havde formaaet at vende Socialdemokratiet bort fra det Standpunkt, som var gældende for nogle Maaneder siden, og over til det positive Standpunkt, som jeg i sin Tid foreslog. Det var ment som en Venlighed — i øvrigt er der ingen, der hellere end jeg vil efterleve det gamle Ord: at man ikke skal forstyrre nogen af Vorherres Skabninger, medens de er i Færd med at skifte Ham.

Aage Fogh: Det er altsaa gaaet, som det plejer at gaa, naar vi her i det høje Ting beskæftiger os med et Spørgsmaal, der har bare nogen Relation til Landbruget og Landbrugets Priser — saa bliver der stor Landbrugsdiskussion ud af det.

Rent principielt vil jeg sige, at jeg vilde betragte det som en Lykke for Landbruget, hvis det kunde faa Lov til at arbejde saa frit som muligt, men paa den anden Side maa det være klart, at der jo med Hensyn til Prisdannelsen kan opstaa en saadan Situation, at Samfundet ikke vil kunne tolerere de frie Forhold. Jeg beklager i denne Forbindelse, at vi for 2 Aar siden gennemførte en Lov, der garanterede Landbruget en Mindstepris for dets Varer. Jeg personlig var imod det; jeg tror ikke, det var rigtigt, at vi gjorde det. Det har da ogsaa vist sig, at denne Lov ikke har givet Landbruget væsentligt i Penge. Ganske vist bliver det

til saadan noget som 17 Mill. Kr., men ingen her i denne Sal tror jo paa, at 17 Mill. Kr. er et Beløb, der blot i nogen væsentlig Grad berører Landbrugets økonomiske Forhold. Derimod har det en anden Følge, og det er den, at hvis Priserne nu stiger, saa der maaske kunde komme særdeles gode Aar for Landbruget, eller i hvert Fald bedre Aar, vilde en hvilken som helst Regering med god Ret kunne sige, at naar vi i 1946 maatte garantere, at Landbrugets Priser ikke kunde gaa ned under det og det Beløb, kan vi i Dag forlange, at de heller ikke maa stige over det og det Beløb — det har vi en moralsk Ret til at forlange. Altsaa — vil Landbruget have denne Sikkerhed, mister det samtidig noget af sin Frihed, og det anser jeg for at være en Ulykke for Erhvervet. Derfor vil jeg gerne sige, at set paa lang Sigt — og jeg tror, man skal anvende det lange Sigte i Landbrugspolitik — er det bedste, at Landbruget saa vidt muligt faar Lov til at tage baade Risikoen og Chancen; det er det, der giver Erhvervet dets Charme. Sandheden er da ogsaa den, at lige saa længe man har ført Landbrugsregnskaber her i Landet, fra 1916—17 og til nu, viser disse Regnskaber, at Landbruget har kunnet give normal Arbejdsløn og dertil 4—5 pCt. i Forrentning af den bundne Kapital. Det, der er den store Risiko, er Svingningerne, og derfor maa jeg maaske have Lov til ogsaa at understrege, at de Priser, vi opererer med her, som i og for sig ikke giver for gode Vilkaar for Landbrugserhvervet, de er alligevel nu paa den Højde, hvor vi laa i 1920, da vi fik 6 Kr. for et Kilo Smør, 4—5 Kr. for et Kilo Flæsk og tilsvarende for Æg. Det har ført med sig, at Landbrugs-ejendomspriserne nu snart er paa samme Højde som dengang, og derfor maa vi vente, at Følgerne snart bliver de samme, som vi kendte sidst.

Jeg har nogle Gange andre Steder fremhævet Eksempler fra praksis. Da jeg i 1918 sad paa Landbrugsskolebanken i Jylland sammen med nogle gode Kammerater og vi var naaet til den Alder, da vi skulde bestemme, hvad vi vilde, valgte jeg den teoretiske Vej, for det havde jeg nogenlunde Penge til, men andre valgte at gaa ind i det praktiske Landbrug. En af dem mindes jeg endnu. Han delte Fædrenegaarden med sine Søskende og udbetalte 80 000 Kr. til dem; det var efter Datidens Forhold et velhavende Hjem. De Forpligtelser, han gik ind paa, medførte, at han i 30erne var bundfallit, at han overhovedet ingen Chancer havde for at klare sig ved egen Hjælp, ikke fordi der var noget i Vejen med ham, han havde